

До проблеми застосування кейс-методу у ЗВО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Узагальнено результати досліджень щодо використання кейс-методу в навчальному процесі ЗВО. Зроблено висновок про доцільність та ефективність цього методу навчання.

Ключові слова: кейс, кейс-метод, метод навчання, розв'язання кейсів, ЗВО

Abstract: The results of using case method research in the university educational process of free economic education are summarized. The conclusion about expediency and efficiency of this method of training is made.

Keywords: case, case study, study method, case solving, university

Вступ

Для здобуття високооплачуваної роботи сьогодні не достатньо лише фахових знань та вміння вирішувати завдання швидко. Усе частіше роботодавці оцінюють творчість, уміння ставити перед собою конкретні цілі та знаходити оптимальні методи й засоби їх досягнення шляхом самоосвіти. Вагомим фактором також є вміння співпрацювати в команді, лідерські якості, навички якісної презентації тощо. Метод case study (або кейс-метод) допомагає розвинути згадані навички на прикладах реальних професійних ситуацій.

Результати досліджень

Проблему запровадження кейс-методу для викладання у вищій школі досліджували такі українські та зарубіжні науковці: С. Ковальова, І. Сурмін, М. Князян, Х. Кеннет, Д Роулі та інші. І. Сурміна характеризує кейс-метод як інтерактивний метод навчання, що базується на обговоренні деякого тексту, в якому відображається реальна неоднозначна ситуація в будь-якому виді людської діяльності [1].

Один з авторів курсу на українській освітній платформі онлайн-платформі Prometheus (який проходила одна з авторок цієї статті) тлумачить кейс-метод як опис проблеми або ситуації, яку потрібно проаналізувати та знайти найефективніше рішення. На відміну від інженерних задач, навчальний кейс ніколи не має єдиної правильної відповіді, тому що кількість складових завжди велика [2]. Результати аналізу джерельної бази вказують на суголосність авторів у визначенні кейс-методу через розбір реальних випадків для формування фахових і загальних компетентностей майбутніх спеціалістів.

За результатами аналізу сайтів провідних університетів (Массачусетський інститут технологій, Кембриджський, Гарвардський, Оксфордський, Стенфордський університети) виявлено, що вони інтегрують кейси у свої навчальні програми. Так, наприклад, Массачусетський інститут технологій має навчальну ресурсу бібліотеку, де студенти можуть долучитись до вирішення 7 загальних навчальних кейсів: бухгалтерського обліку та фінансів, підприємництва, лідерства та етики, управління операціями, стратегічний кейс, кейси статичного та динамічного навчання. Нерідко один кейс входить в декілька загальних кейсів. Так завдання з вибору директора школи Вашингтону та менеджменту цією установою входить як до стратегічного так і до лідерського кейсів. В описі кейсу вказується, що він призначений для розвитку ділової практики в суспільстві, установлення зв'язку між принципами управління та неділовими цілями студентів [3].

Гарвардський університет пропонує студентам вирішувати задачі пов'язані з інтелектуальним аналізом та бізнес-аналітикою; Кембриджський університет залучає їх до напрямків «Широкого мислення» [4] та оцифрування бібліотечних книг [5]. В сучасних умовах багато університетів запроваджують кейси для вирішення проблем пандемії.

Важливе дидактичне завдання кейс-методу – надати можливість безпечно помилятися: це вчить тому, як набуті знання використовувати на практиці та тренує мозок для пошуку рішень у різних ситуаціях. Як правило, дослідники солідаризуються в баченні результатів застосування кейс-методів. Під час постійної практики розвиваються аналітичні, практичні, комунікативні, творчі, соціальні навички.

Цьому сприяє складна архітектура розв'язання кейсу. А саме: у ній виділяють кілька фаз пошуку прийняття рішень під час вирішення кейсу [6]:

- 1) знайомство з кейсом;
- 2) обговорення можливих альтернативних рішень;
- 3) резолюція – прийняття рішень в групах;
- 4) диспут – захист рішень окремими групами;
- 5) зіставлення результатів.

Описуваний метод має як свої значущі переваги з огляду на актуальні компетентності, затребувані реальним сектором економіки в XXI столітті за рейтингом Forbes [7], так і ряд недоліків. До них дослідники відносять:

- недостатню поширеність у практичній підготовці майбутніх фахівців;
- ризик поверхового вивчення теорії здобувачами освіти;
- значну витрати навчального часу та ресурсів;
- необхідність ґрунтовної підготовки викладача до проведення дискусії та аналізу «кейсової» ситуації, а також необхідність відмови викладача від власних суджень та рішень [8].

Кейс-метод використовують як ефективний інструмент підбору персоналу. Це можуть бути кейс-інтерв'ю, асесмент або письмовий кейс. В кейс-інтерв'ю важливо проговорювати хід своїх думок вголос. Асесмент залучає певну кількість кандидатів та перевіряє наскільки добре вони можуть освоїтись в незвичній ситуації та працювати в команді, але при цьому змагаючись за посаду. Кейс-тестування допомагає оцінити рішення, креативність, увагу до деталей, пунктуальність, комунікацію [9]. Цікавим методом вирішення задач також є кейс-чемпіонати, що дають змогу отримати практичний досвід вирішення реальних кейсів, знайти партнерів для професійної колаборації, почути поради від експертів та менторів.

Отож, як бачимо, кейс-метод виходить за межі навчального процесу у ЗВО, його активно застосовують у реальному секторі. На наш погляд це означає, що він має стати одним з основних методів навчання в процесі підготовки фахівців у ЗВО.

Висновки

1. Кейс-метод дає змогу навчатись на реальних ситуаціях, у змісті яких інтегруються професійні й гуманітарні проблеми, аналіз яких дозволяє поглибити знання та розвинути навички вирішення завдань у проблемних ситуаціях.
2. Кейс-метод одночасно відображає практичну проблему й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при розв'язанні цієї проблеми, а також вдало поєднує навчальну, аналітичну і виховну діяльність.
3. Новизна й особливості використання кейс-методу вимагають його детального аналізу як виду інтерактивного навчання, адаптації до особливостей використання при викладанні різних дисциплін.
4. Застосування кейс-методу забезпечує дотримання загальних цілей навчання: засвоєння змісту й відпрацювання навичок на необхідному рівні; особистісний розвиток здобувача освіти, розвиток аналітичних навичок і вміння працювати в команді; здатність вислухати й зрозуміти альтернативну точку зору; уміння виробляти консолідоване рішення з урахуванням альтернатив; планувати свої дії й передбачати їхні наслідки.
5. Ефективність цього методу залежить перш за все від змістового наповнення кейсу та рівня підготовки викладача до реалізації цієї технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні / Ю. П. Сурмін // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2015. - № 2. - С. 19-28.
- 2) Prometheus: «Case study: як вирішувати складні завдання у бізнесі та житті» [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+CASERS101+2021_T3/course/
- 3) Case Study – Нові підходи до лідерства: планування та виконання програми соціальної роботи MBA [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09503153.2021.1979504?tab=permissions&scroll=top&>
- 4) Широке мислення – кейс Кембіджського університету [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lib.cam.ac.uk/research/digital-humanities/case-studies/thinking-big>
- 5) Динамічна цифрова бібліотека – кейс Кембіджського університету [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lib.cam.ac.uk/research/digital-humanities/case-studies/dynamic-digital-library-iiif-scoping-project>
- 6) Принципи менеджменту та державні школи Вашингтона: Вибір канцлера [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mitsloan.mit.edu/teaching-resources-library/management-principles-and-washington-dc-public-schools-a-choosing-a-chancellor>
- 7) 10 навичок, якими необхідно володіти у 2021 році: університету [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.forbes.com/sites/forbeshumanresourcescouncil/2020/11/09/the-top-10-skills-recruiters-are-looking-for-in-2021/?sh=4ec62997e389>
- 8) Ковальова С.М. «Кейс-метод у системі професійної підготовки майбутніх учителів у Великій Британії» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/8183/1/aref_%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf
- 9) Педагогічний кейс як засіб розвитку критичного мислення майбутніх викладачів [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/341679090_PEDAGOGICNIJ_KEJS_AK_ZASIB_ROZVITKU_KRITICNOGO_MISLENNJA_MAJBUTNIH_VIKLADAC
- 10) Проблема упровадження кейс-технологій у підготовці кваліфікованих робітників [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/8792/1/%D0%9F%D0%B0%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE2.pdf>
- 11) О.О. Тітлова, Ю.О. Козонова, Т.С. Сугаченко, Н.В. Каменева «Кейс-метод у науково-дослідній роботі студентів» [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://card-file.onaft.edu.ua/bitstream/123456789/18406/1/Zab_yakosti_osv_2021_Titlova.pdf

Залюбивська Оксана Броніславівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук ВНТУ, Вінниця, e-mail: o.zaliubivska@vntu.edu.ua

Хазівалієва Ірина Ігорівна – студентка групи 2КН-21м, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email : hazivira@gmail.com

Oksana B. Zaliubivska – Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor in Department of Philosophy and Human Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: o.zaliubivska@vntu.edu.ua

Khazivalieva I. Iryna – student of Information Technologies and Computer Engineering Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: hazivira@gmail.com